

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 55 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikom trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrtice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kako zabraniti ponemčevanje po naših mestih?

Ako bi vsi Slovenci, ki se z dežele v mesto preselijo, tudi tam Slovenci ostali, bila bi naša mesta, kakor Maribor, Celje, Ptuj, Ormož, Brežice, Slov. Gradec že davno slovenska. V starih časih so pač prihajali nemški obrtniki in se po naših mestih naselili. Te rodovine so pa večinoma izumrle; kar se zdaj po naših mestih za »Nemca« šteje, to je večinoma ponemčena slovenska kri, kakor že rodovinska imena pričajo; če je res že oče nemško govoril, je bil pa ded ali praded Slovenec.

Ponemčevanje po mestih se zato tako hitro vrši, ker slovenski ljudje sami z veseljem in poželjenjem v nemščino silijo. S kmetov pridejo nekako neokretni in neollikani v mesto, in to se jim rado očita ali pa se jim meščani vsaj od strani posmehujejo. Ko je Slovenec to zapazil, skuša se tega madeža očistiti in se meščanom prispodobiti. Prvo je, da se po mestno obleče; glavna skrb pa mu je, naučiti se brž ko mogoče nemškega jezika. Kedar se je nemščine za silo naučil, noče več slovensko govoriti (razun v prometu s kmeti), da bi nihče ne zapazil, da je »neollikan kmetav«, on hoče veljati za že starega in rojenega meščana.

V družbi nemško govorečih meščanov tudi marsikaj dobrega in slabega sliši in zve, česar prej ni vedel, zato se šteje zdaj že za bolj modrega, kakor so kmetje, katerim se le še posmehuje. To je tista skrivna moč, ki ponemčevanje najbolj pospešuje. Nekateri to zlo ponemčevanja samo nemškim šolam pripisujejo; pa to je le deloma res. Nemške šole že tudi pripomagajo, pa v Ljubljani so bile prej tudi nemške šole in vendar ljudstva niso ponemčile, ker se je po družinah slovensko govorilo. Ko bi naši slovenski meščani s svojimi otroki vedno slovensko govorili, potem bi jih nobena sila ne ponemčila; tega pa ne storijo, ker mislijo, da je le tisti »nobel« in gospod, kdor nemško govori, želijo pa ravno, da bi njih otroci za »gosposke« veljali. Nadalje slovenske književnosti nič ne obračajo in mislijo, da se zamore človek le iz nemških knjig in časnikov dobro izomikati, in zato še bolj na nemščino tišijo.

To ponemčevanje po mestih se zamore le s tem ustaviti, da se slovensko kmečko ljudstvo na višjo stopinjo omike in olike povzdigne. Kdor je bil že na deželi navajen prebirati slovenske knjige in časnike, tako da mu je to nekako potreba postala, on bo to slovensko branje tudi potem nadaljeval, če se v mesto preseli, in vsled tega se tudi ne bo ponemčil. In kedar bo slovensko kmečko ljudstvo toliko olikano, da se bo moglo v tem oziru z mestnim prebivalstvom meriti, tedaj se bo Slovenec znebil strahu pred gosposko suknjo, in če

se v mesto preseli, govoril bo z meščani kakor enak z enakim ter ne bo čutil poželjenja, meščanom na ljubo zatajiti svojo narodnost. Snujmo torej pridno bralna društva in pevska društva, da se mladi zarod izomika in branju privadi. Nadalje bi kazalo, v mnogo tisočih izvodih natisniti novo, popularno (lahko umljivo) izdajo »Olikanega Slovenca« ter zastonj razdeliti med naše kmečko ljudstvo. Tudi učitelji bi lahko mnogo pomagali, ko bi otrokom v šoli pogosto razkladali, kako se jim je vesti in obnašati pred ljudmi in v občevarju z ljudmi, kaj je čedno in olikano, in kaj je grdo in surovo. Ako bomo delali po tem načrtu, pričakovati je mnogo lepega sadu, in ponemčevanje se ustavi.

Petindvajsetletnica kat. pol. društva v Konjicah.

Že dne 29. januarja 1896 je bilo dopolnjenih petindvajset let, odkar se je za nadžupnika Rozmana ustanovilo v Konjicah »katol. polit. društvo«. Mnogo mlajših društev je med tem že zaspalo; to pa je še vedno čilo in delavno. Petindvajseta obletnica njegovega obstanka nam to dovolj jasno dokazuje.

Ker je letos dne 29. januarja bil ravno sklep sv. misijona v Konjicah, se je obletnica našega katol. pol. društva odložila na ugodnejši čas. Spomladi smo povabili našega najstarejšega g. poslanca, da naj bi nam naznanil dan, kedaj da bi bilo našim gg. poslancem najpriležnejše, udeležiti se našega zborovanja. Ta blagi gospod je z ozirom na nejasno politično obnebje odlagal naše zborovanje od meseca do meseca tako, da je naše društvo med tem postalo že skoraj 26 let staro; ker naša društvena pravila je visoka vlada potrdila že dne 31. decembra l. 1870.

Napovedali smo torej občni zbor našega društva brez sodelovanja naših gg. poslancev. Zbor se je, hvala Bogu, vrlo dobro obnesel po sledečem vsporadu. Ob 3. uri popoldne je prvomestnik, vlč. gosp. nadžupnik Voh, otvoril zborovanje v društvenih prostorih, ki so bili z mnogimi podobami: sv. očeta, svetl. cesarja in dr. in z duhtečimi vencí in domačimi zastavami bogato nadičeni. V kratkih potezah nam je pred oči postavil, začetek in imenitnost društev, ter je dokazal, da je naše društvo ostalo vedno zvesto staremu slovenskemu geslu: »Vse za vero, dom, cesarja«. Svoj govor je sklenil s trikratnim slava-klicem na sv. očeta papeža Leona XIII. in na svetlega cesarja Franca Jožefa I. Iz sto grl zadonel je trikrat navdušeni živio-klic.

Veleč. gosp. prvomestnik podeli na to besedo od lanske obletnice vsem zborovalcem — dobro znanemu čast. gospodu Francu Korošcu, prefektu iz Maribora. Ta